

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

10. Adducuntur aliquæ doctrinæ consolatoriæ pro Confessariis scrupulosis circa impositionem pœnitentiæ in sacramentali confessione. Prima est, quod possit Confessarius dare levem pœnitentiam pro ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

nem penitenti, si nollet acceptare penitentiam pro peccatis confessis, nisi leuem, & exiguam; secus autem si nullam; docet ex Layman Castrus Palaus ubi sup. §. 4. n. 5.

RESOL. X.

Adducuntur alia doctrina consolatoria pro Confessariis scrupulosis circa impositionem penitentia in sacramentali confessione.

Prima est, quod possit Confessarius dare leuem penitentiam pro magnis peccatis, si post eius absolutionem apponat clausulam istam; Quidquid boni feceris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c.

Altera doctrina est, quod si probabiliter Confessarius opinatur penitentem lucraturum esse aliquam Indulgentiam plenariam, potest similiter pro magnis peccatis imponere penitentiam leuem.

Et docetur esse Indulgentiam plenariam concessam ab Adriano VI. omnibus Christi fidelibus, qui salutationem Angelicam vesperinam, seu post-Completorium post solis occasum ter recitant, cum versiculis solitis, etiamque eam lucrari, si illam ignorent.

Imo additur, quod si quis recitavit sero in statu peccati mortalis dictas salutationes Angelicas, si postea mane, & gredeat in gratiam, lucrabitur illam Indulgentiam Adriani VI. Ex part. 1 o. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 1.

§. I. **V**ocatus fui his diebus à Confessario, qui imponendis penitentis dum excipiebat Confessiones, postea nimis angebatur scrupulis; & ad eius consolationem, & quietem adduxi duas opiniones. Prima est, quod possit Confessor dare leuem penitentiam pro magnis peccatis, si post eorum absolutionem, & apponat clausulam istam; *Quidquid boni feceris, sit tibi in remissionem peccatorum.* Et ratio est; quia quamvis per huiusmodi clausulam; non alliget penitentes ad bona opera (saltem in particulari) peragenda, efficit tamen, ut quaecumque peregerint, eis in penitentiam sacramentalem cedant. Sic D. Thomas, *Quodlibet*, 3. artic. 28. & ex illo P. Soto, *lect. 2. de Satisfact.* & alij, quos Ego alibi citavi; quibus nunc addo me citato Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 9. q. 109. Martinum de San Ioseph, in *Monita Confess.* tom. 1. l. 1. tract. 26. de Penitentia, num. 12. & me citato Bassæum v. Satisfactio, numero 5. ubi sic ait: Præterea non solam iniungi possunt opera in particulari, verum etiam in generali, ut si Confessarius absolvendo dicat: *Quidquid boni feceris, & mali sustineris, sit tibi in remissionem peccatorum;* huiusmodi enim opera sic iniuncta eleuantur ad satisfactionem, ex opere operato pro peccatis in illa confessione manifestatis, quia per huiusmodi iniunctionem sunt pars Sacramenti; unde vsu receptum est, ut modicæ penitentia iniunctæ, suppleri potest per bona opera, quæ ut plurimum ab hominibus præstantur. Ita ille. Vide etiam Baucium in *Casibus singularibus Conscientie*, cas. 111. & Trullench, de Sacram. libro 4. capite 7. dub. 2. num. 9. & 14. Hanc sententiam me citato tenet Machadus, tomo 1. libro 3. part. 1. tract. 5. docum. 9. numero 5. ubi sic ait: [*Para assegurar este peligro, e inconueniente, anadio la Iglesia en especial cuyd. do à la forma de la absolucion aquellas ultimas palabras:*] *Quidquid boni feceris, vel mali sustineris, sit tibi in remissionem peccatorum, &c.* [*Las quales afirman grandes Autores, que si uen de que el Confessor se libere de pecado en auer im-*

puesto penitencia leues por graues pecados; por que generalmente hablando, los hombres por la mayor parte hazen algunas obras buenas, y padecen muchos trabajos, que applicados por el Confessor, tienen razon, y ser de satisfacion sacramental.] Et tom. 2. lib. 7. part. 2. tract. 5. docum. 5. num. 1. sic etiam me citato; asserit: [*Finalmente acerca de las ultimas palabras: conuene à saber; Quidquid boni feceris, vel mali sustineris, &c. se ha de aduertir, que aunque no tienen necessidad, y connexion alguna con las de la forma: con todo esso, segun enseñan gravissimos Autores son tan importantes, y tienen tanta fuerça para la satisfacion, y penitencia para la remission de la pena: que aunque el Confessor huiera pecado en auer impuesto corta penitencia al penitente, y desigual à la gravedad de sus pecados, se enseñara dela culpa con aplicarselas, en la forma que la Iglesia las aplica, por que verdaderamente no se puede negar que los hombres hazen muchas obras buenas, y demas de ellas padecen muchos trabajos; y aplicado lo vno, y lo otro por penitencia, tienen razon de satisfacion sacramental.*] Et licet hanc doctrinam non admittit Cardinali de Lugo, ut ego alibi adnotavi, tamen præter Doctores citatos, illam admittit Reuerendissimus Candidus, Sacri Palatii Apostoli dignissimus Magister, tom. 1. *disquisit. 24. art. 3. dub. 16.* ubi sic asserit: Tres sunt gradus bonorum operum penalarum, quibus Deo satisfacimus, Primus, & præcipuus ille est, quando illa bona, quæ agimus, sunt speciatim, & in particulari iniuncta à Confessore, hæc enim opera sunt maxime satisfactoria. Secundus gradus est eorum operum, quæ Confessor iniungit generatim, & sub conditione, dicendo: Si quid boni feceris, & mali patienter sustineris, & hæc etiam sunt multum satisfactoria virtute clausi, & magis quam sint illa, quæ propria voluntate ex deuotione facimus, quia hæc nullo modo sunt sacramentalia, & idè cæteris paribus minus habent de satisfactione. Ita bene declarat Caietanus in *opusculis*, tom. 1. tract. 6. *quest. 1. de satisfactione.* Hinc possunt excusari à peccato Confessores imponendo paruas penitentias in particulari; quia omnes hæc clausula iam vniunt: *Quidquid boni feceris, & mali patienter sustineris, sit tibi in remissionem peccatorum tuorum;* homines autem, ut plurimum, in hoc mundo bona multa faciunt, & mala plurima sustinent, quæ sic applicata rationem habent satisfactionis sacramentalis, quo fit, ut fructuosa maxime sint hæc verba *Quidquid boni feceris, &c.* & declaranda penitenti, ut sciat leuem penitentiam sibi idè imponi, quia omnia bona opera totius suæ vitæ in satisfactionem penæ peccatis suis debite iniunguntur. Ita Candidus. Vnde ex autoritate tantorum virorum satis remanet probabilis hæc opinio.

2. Alteram doctrinam supradictæ Confessario adduxi; nempe posse Confessarium in sacramento Penitentia leues penitentias imponere, quia probabiliter opinatur penitentem lucraturum esse aliquam Indulgentiam plenariam; & ita docet in terminis Pater Gobat in *Thef. Indulg. part. 2. c. 39. num. 687.* ubi hæc ait: Confessarius potest in omittenda penitentia vindictiua, accommodare se opinioni, quæ probabiliter credit suum penitentem, lucraturum mox, vel lucraturum iam esse Indulgentiam plenariam ratione Congregationis, cui incipit esse, ratione numismatis quinque Sanctorum, &c. Et vel maxime hoc facere potest, quando penitens gratus est antiquis penitentis ieiuniorum, disciplinarum, rolariorum, confessionum octiduarum, &c. Et hoc

Alibi in tribus Ref. præteritis, & cū Villalobos ex doctrina Ref. seq. §. 2. eundem in fin. vers. Vnde, & inf. in Ref. 18. §. Nota hic. & in Ref. 31. §. Quarto leuando.

hoc ipsum praticare potest etiam in casu, quo poenitens non scit se lucratum esse, vel mox lucraturum Indulgentiam plenariam. Et quia tam multi Indulgentias parciales adipiscuntur ratione Concionum, aut Temporum ordinum Mendicantium, quæ ad eunt, & visitant. Item ratione Confraternitatum, Nominis Iesu, &c. Item ratione Confraternitatum, quibus sunt adscripti: itemque ratione ternæ salutationis Angelicæ, quam ad pullum matutinum, & vesperinum recitant. Hæc omnia Gobat, quæ magis late probat in *traict. de Iubileo, cap. 25. quest. 67. n. 170.* vbi me citato inter alia sic ait: Tenetur idem Confessarius imponere poenitentiam vindictivam, seu satisfactivam, quando non est ipsi satis probabile, obtinuisse poenitentem, vel mox obtenturum esse Indulgentiam, Argument. Concilij Tridentini, *sess. 14. cap. 8.* teneturque poenitens illam admittere quando similiter non habet probabilem coniecturam se positum, aut potiturum Indulgentiam, poenitentiam adæquante, Argument. eiusdem Concilij Tridentini, *loco citato*, potestatem ligandi Sacerdotibus concessam extendit etiam ad poenitentiam iniunctionem, & communiter Doctores contra nonnullos. Si tamen probabiliter credat Confessarius, poenitentem iam consecutum aut mox consecuturum Indulgentiam plenariam, aut aliam æqualem poenæ ab ipso promeritæ, potest omnem poenitentiam, in quantum est vindictiva, seu punitiva, & satisfactiva, omittere, sicut & ob eandem causam poenitens etiam absque consensu Confessarii. Ita Gobat. Itaque in opinione Patris Gobat; potest, v. g. Confessarius imponere mane leuem poenitentiam in Confessione absque peccato, quia satis probabiliter existimat poenitentem sero, vel altero die lucraturum Indulgentiam plenariam in recitatione Angelica velpertina, stante Indulgentia plenaria concessa ab Adriano V I. omnibus Christi fidelibus, qui dictam salutationem Angelicam recitent: de qua Indulgentia vide etiam eundem Gobat me citato *cap. 30. q. 85. num. 690. cum seqq.* & me citato *Lezana in Summa Q. Regul. tom. 3. verb. Indulgentia, n. 20.* & me citato *Leandrum de Sacram. tom. 1. traict. 5. disp. 149. 37.* & me citato *Marjam de Rhetia Cappucinum in Fasciculo Sacrament. Indulgentiarum, Elcobar virum doctissimum, & amicissimum, in Theol. moral. traict. 7. exam. 5. c. 8. n. 54* & *Layman* penes ipsum.

3. Et hanc Indulgentiam lucrari omnes Christi fideles, etiam si illam ignorent, satis alibi probavi, ex *Molina, Portel*, & aliis; quibus nunc addo me citato *Leandrum vbi supra*; & me citato *Gobat part. 1. cap. 14. quest. 48. n. 163.* & me citato *Martinum de S. Iosephi in monita Confessoriorum, tom. 1. lib. 1. traict. 6. de indulgentiis, num. 8.* *Quintanaduenam in Theolog. Mor. tom. 1. in Appendice, traict. 9. dub. 6. num. 1. & 6.* *Elcobar vbi supra.* *Thomam Leonardum Dominicanum in Theatro Sacratissimi Rosary, cap. 9. fol. 59. §. vlt.* *Pellizarium in Manuali Regul. tom. 2. traict. 8. cap. 5. num. 250.* & *Eminentissimum Dominum meum Cardinalem Lugo de Sacrament. Poenitentia, disp. 27. sect. 6. num. 81.* vbi firmat hanc sententiam, & respondet ad argumenta contraria: Ex quibus patet vt diximus, omnes Christi fideles lucrari Indulgentiam plenariam recitando post solis occasum tria Ave Maria cum versiculis solitis, etiam si nescirent, quod recitantes illas salutationes Angelicas Summus Pontifex concesserit Indulgentiam plenariam. Immo plus addo, secundum opinionem probabilem aliquorum; quod si quis recitavit sero in statu peccati mortalis dictas salutationes Angelicas, si postea mane v. g. redeat in gratiam, lucrabitur illam Indulgentiam plenariam *Adriani V I.* Et ita docet ex *Syl-*

nostro, *Paludano*, & *Navarro*, *Quintanaduenas in Theol. Moral. tom. 1. in Appendice traict. 8. dub. vlt. n. 5.* & me citato *Martinus de San Ioseph in monita Confessoriorum, tom. 1. l. 2. traict. 4. de Indulgentiis, n. 5.* & me citato *Bassæus in Floribus Theolog. vers. Indulgentia 2. num. 4.* *Pellizarius in manual. Regular. tom. 2. traict. 8. cap. 5. sect. 5. num. 255.* cum *Cardinali de Lugo* & *Filiucio* penes ipsum, qui omnes hanc sententiam tanquam probabilem admittunt. Vnde pro casu nostro *Gabat de Indulgentiis, part. 1. cap. 12. quest. 44. n. 256.* fatetur hanc sententiam esse practicè valdè tutam, vt tam Confessarius circa poenitentia iniunctionem, quam ipse poenitens circa eius executionem, possint in praxi huic opinioni se accommodare. Et hæc omnia satis confirmant opinionem dicti Patris Gobat, quam supra adduximus, nempe, posse Confessarium in poenitenti vindictivis se leviter gerere cum poenitentibus, existimantem eos mox Indulgentiam aliquam lucraturos. Nec obstat quod difficilè quis scire potest se verè lucratum esse indulgentiam. Respondeo; licet raro, vel numquam possit constare integrè aliquem satisfecisse pro peccatis, vel Indulgentiam fuisse lucratum; dico tamen ad nostram rem sufficere quod probabiliter quis videatur, satisfecisse; cum probabilitas sufficiat, vt quis prudenter operetur. Et ita ex *Lugo*, & *Soto* docet *Tamburinus opus. de Confessione, lib. 4. cap. 1. §. 1. n. 6.*

4. Nota vero quod omnia superius dicta, à me tam diligenter observata sunt, non vt habenas laxarent Confessariis imponendi oscitanter, & ad libitum leues poenitentias in Sacramentali Confessione: Absit hoc. Sed postquam prudenter, & consideratis omnibus circumstantiis ex parte Poenitentis, satisfactionem imposuerunt, ne dent postea locum scrupulis, nec sinant ab ipsis vexari, sed quiescant ex doctrinis superius allatis. Itaque omnia superius dicta pro scrupulosis tantum admittenda esse puto, quibus aliqua conceduntur, & permittuntur, quæ aliis nec concedi, nec permiti possunt, ac debent.

RESOL. XI.

An Confessarius possit imponere poenitentiam omnino liberam faciendam arbitrio poenitentis?

Et inferitur, quod non requiritur semper, vt Confessarius iniungat aliquod opus in particulari, sed sufficit, vt dicat, impono tibi pro poenitentia, quicquid bodie, vel hac hebdomada, vel mense feceris.

Et an tamen ex voluntate Confessarii, & ex iusta causa possit poenitentia impleri per alium, & sum effectum ex opere operato in eo, pro quo impletur, sortiri? Ex part. 3. traict. 4. Ref. 82.

§. 1. **N**egatiuè ex *Vasquez* respondet *Turrianus* *Sup. hoc inf. in Ref. 37. §. Noca tertio. & curissimè in alio versiculus not.* *De poenit. disp. 35. dub. 2.* quia si poenitentia, est libera, non provenit à potestate ligandi. hæc enim ligat poenitentem; vnde non erit pars Sacramenti. Deinde prædictus modus ligandi non quadrat in sententiam: sententia enim iudicis iusta ligat, & aliàs non est sententia, sed consilium iudicis; ergo, &c. Vide etiam *Petrum Fay de poenit. in addit. ad 3. part. q. 15. art. 1. disp. 4.*

2. Sed his non obstantibus affirmatiuam opinionem docet *Villalobos in summa, tom. 1. traict. 9. disp. 77. n. 2.* vbi sic asserit. *Ha se de aduertir, que no esta obligado el Confessor a dar siempre la poenitencia por via de precepto, que algunas vezes basta de xir, si hissiere des tales, y tales buenas obras, yo os la doy en poenitencia, que con esto por virtud de las llaves se levanta de punto aquella satisfacion, y esta muy en uso*

Dd entre